

Svar på interpellation från Saga Carlgren (V) angående effekter av besparingar i skolan.

Det ekonomiska läget är allvarligt i Sveriges kommuner och regioner, och den gotländska skolan är tyvärr inte undantagen. Runtom i landet ser vi varsel i välfärden, inom sjukvård och skola exempelvis, något som vi såklart vill undvika här på Gotland. Vi vet att vi behöver alla våra medarbetare framåt.

Samtidigt så behöver vi agera då kostnadsökningarna och uteblivna statsbidrag gör hål i skolans budget. Redan under föregående år fick förvaltningen i uppdrag både från barn- och utbildningsnämnden och regionfullmäktige att röra sig mot en budget i balans. Dessvärre gav inte detta önskad effekt i tillräcklig mån utan nämndens resultat föregående år slutade på minus 39 miljoner.

Grundskolan har under flertalet år budgeterat med underskott och räknat med att statsbidrag ska täcka upp resultatet, så är dock inte längre fallet. Vi har istället fått se statsbidragen minska.

Detta föranledde att nämnden tvingades ställa tydligare krav på verksamheterna att nå en budget i balans. I detta har nämnden stått enig och har delat bilden av en ekonomiskt ansträngd situation och ställt sig bakom resultatkraven i grundskolan.

Nämndens verksamheter håller god kvalitet, Gotland har bra förskolor och skolor. Vi har även sett över lag positiva förflyttningar i medarbetarundersökningen de senaste åren, och kanske framför allt under föregående år.

Samtidigt så ser vi utmaningar med framför allt ekonomi och kompetensförsörjning, och med det även att på sikt bibehålla kvalitet och likvärdighet.

1. Vilka risker ser du för elevernas skolgång med anledning av de beslutade besparingarna?

Elevernas skolgång fortsätter som vanligt trots de resultatkrav som ålagts verksamheten. Det finns dock viss risk att undervisningens kvalitet, elevers stöd, trygghet och studiero kan komma att påverkas.

2. Hur kommer besparingarna påverka möjligheten för elever i behov av särskilt stöd att uppnå gymnasiebehörighet?

Elever i behov av särskilt stöd kan komma att påverkas om andelen resurspersonal minskar, vilket i så fall kan komma att påverka elevernas möjligheter att nå gymnasiebehörighet.

Det finns även risk att elever som har lätt att lära och som behöver mer utmanande uppgifter, vilket också är ett av skolans kompensatoriska uppdrag, kan komma att påverkas.

3. Vilka effekter kommer besparingarna ha när det gäller antalet elever med problematisk skolfrånvaro? Vad kan det få för kostnader?

Elever som riskerar att hamna i problematisk skolfrånvaro kan komma att öka då det finns en risk att antalet vuxna som kan stödja dem i otrygga situationer kan komma att minska. Det kan exempelvis handla om färre vuxna ute på rasterna som gör att tryggheten minskar. Det kan också handla om förflyttningar mellan skolor för att få undervisning i till exempel slöjd, idrott eller hemkunskap.

Om elever i behov av särskilt stöd inte får det stöd de behöver kan det bli svårt att tillgodogöra sig undervisning, vilket är en bidragande orsak till skolfrånvaro.

Det är dock svårt att beräkna kostnaderna för varje fråga.

4. Hur kommer besparingarna i grundskolan påverka antalet elever som behöver fler än tre år på gymnasiet? Vad kan det få för kostnader?

Grundskolan har som ett nämndmål att andelen behöriga elever till gymnasiet ska öka. Med minskade resurser och lärare kan det bli svårt att nå det målet. Det är dock svårt att bedöma hur många elever det kan komma att handla om.

Det är som sagt också svårt att beräkna kostnaderna för varje fråga.

5. Vilken inverkan kommer besparingarna leda till när det gäller elevers psykiska hälsa? Vad kan det få för kostnader?

Riskbedömningarna visar att elevers psykiska hälsa kan komma att påverkas. Att känna sig trygg, sedd, motiverad, stimulerad och lyckad i skolarbetet är framgångsfaktorer för elevers välbefinnande. Likaså att rasterna är organiserade för rörelse och gemenskap. Färre vuxna i skolan skulle kunna minska möjligheterna för detta.

Även detta är svårt att kostnadsberäkna.

6. Hur påverkar besparingarna personalens arbetsmiljö? Vad kan det få för kostnader?

I de risk- och konsekvensanalyser som tagits fram nämns följande:

- Stor stress för rektorer.
- Ökad arbetsbelastning för rektor till följd av stress hos personal.
- Rektorer hinner inte vara pedagogiska ledare.
- Risk för ökade sjuktal.
- Lärare får hoppa in för varandra.

- Risk att lärare inte orkar kompetensutveckla sig.
- Minskat antal lärare kring elevgrupper ökar risken för händelser.
- Mindre specialpedagogisk kompetens gör att lärare får vänta längre på att få det stöd de behöver.
- Större grupper i idrotten ökar risken för olyckor.
- Risk för att personal går tillbaka för tidigt eller inte stannar hemma vid sjukdom.
- Användandet av vikarier kan komma att öka.
- Risk för att elevhälsans personal får agera stöd för elever, istället för att arbeta förebyggande och hälsofrämjande.
- Arbetsglädjen riskerar att minska.

7. Har du som ordförande begärt konsekvensanalyser ur elevperspektiv eller samhällsekonomiskt perspektiv av de beslutade besparingarna i grundskolan?

Risk- och konsekvensanalyser har genomförts på respektive enhet och svaren på dessa frågor baseras på de analyser som rektorer gjort utifrån resultatkraven i sin verksamhet. I dessa ryms ett elevperspektiv och indirekt även ett samhällsekonomiskt perspektiv.

8. Har besparingarna och rådande kostnadsläges effekter för kvaliteten i undervisningen analyserats?

Även detta ryms i de risk- och konsekvensanalyser som tagits fram och ses i svaren på ovanstående frågor.

Oscar Lindster (S), ordförande barn- och utbildningsnämnden